

Forhold, hvortil der sigtes i § 1 af den geistlige Lønningslov, nemlig Paaligningen af en særlig Afgift, for Kjøbenhavns og Kjøbstædernes Vedkommende til Erstatning, for, at andre Ydelsler, som hidtil ere svarede, bortfalde. — Jeg tror altsaa, at Loven vilde have vundet ikke saa Lidet, naar den cerede Forslagsstiller havde gjort en skarpere Adskillelse imellem disse to Ting. Med Hensyn til en Uttring af den høitærede Conseilspræsident angaaende Tiendeafsløsningsagens Fremme her i Thinget skal jeg, der har den Ære at være Formand i Udvalget om denne Sag, udtale, at jeg haaber, at Betænkningen snart skal foreligge for det cerede Thing, hvoraf dette da vil se Grunden til, at Arbejderne have truffet noget ud, ligesom det ogsaa vil ses, at det Resultat, Udvalget er kommet til, er, at man i det Hele gaar ind paa Forslaget om en Afsløsning, men at der er et Flertal, der mener, at man i saa Henseende maa gaa noget lempeligere frem imod Tiendeyderne, end det i Lovforslaget er paatænkt.

Winther: Jeg har opfattet dette Lovsted i danske Lov saaledes, at Tiendefriheden netop er indrømmet paa Grund af, at man har paalagt en anden Pligt ved Siden deraf, idet nemlig vedkommende Tiere skulde tvinge — som det hedder — „deres Tjenere til at tiende reffærdeligen“, og dette er netop Noget, som har haft stor Betydning i tidligere Tid, da Tienden ydedes i Kjøerben. Det har jo ogsaa været forbundet med stor personlig Fare at faae denne Ydelse gennemført, og man ser altsaa, at man ikke kan regne det for Intet at have paalagt dem en saadan Pligt. Der er dernæst en anden Ting, som paalaa Sædegaardseierne, og forsaavidt den ikke er hævet, paaligger den dem altsaa endnu; det er jo dette, at de ogsaa ifølge en anden Lov vare forpligtede til at indestaa for, at Godsjets tiendeydende Beboere erlagde deres Tiende. Det er nu ikke her i mit Forslag nævnt, at denne Pligt skulde bortfalde, men det har dog været min Tanke, at dersom man kom til en Lov af den Beskaffenhed som dette Lovforslag, maatte dette ogsaa billigtvis trages ind derunder. Det er imidlertid ikke udtrykkelig nævnt.

Dernæst træder den Ydelse, som er paalagt dem ved Siden deraf til Præsterne, jo dog i Stedet for en Del af de Ydelsler, der skulde gives disse i Genhold til den oprindelige Tiendeplicht. Efter min Mening er der i Forslaget taget Hensyn til begge Momenter, men man ser jo ogsaa, at jeg ved at gjøre dette Forslag har tænkt mig, at man ikke skulde gaa saavidt, at man skulde fordre et fuldstændigt Vederlag for den Tiende, som vilde have været at svare, hvis ikke denne Bestemmelse i danske Lov havde været. Jeg tror altsaa ikke, at det er en Feil ved Lovforslaget, at det ikke bestemt udfiller disse to Ting; thi det er netop denne Afgift, som skal træde i Stedet for Vederlaget for Tritagelsen for begge de to Betingelser, under hvilke det er tilfikkret disse Fordele fuldstændig Tiendefrihed. Disse Bemærkninger har jeg troet at burde tilføie.

Høgsbro: Jeg har ikke overset, at det cerede Medlem mente, at Afgiften skulde træde i Stedet for begge disse Ydelsler, men jeg tror alligevel, at Forslaget ved at sammenblende dette er kommet ind paa et Omraade, hvor vi — om jeg saa maa sige — ikke have noget Præcedens, ikke have Noget at holde os til, hvorimod vi ved at gaa den Vej, jeg har antydnet, kunde finde lignende Forhold, nemlig med Hensyn til den Forpligtelse, som er omtalt i Lønningsloven, de lignende Forpligtelser for Kjøbstæderne og Kjøbenhavn, og med Hensyn til Tiendefriheden det Præcedens, vi have i Hartkornsubjektivningen. Ved begge disse Forhold kunne vi have en Slags Maalestof at gaa frem efter, hvorimod vi ved dette Forslag her befinde os paa bar Grund. Selv om Sædegaardene hidtil have haft Forpligtelser til Gjengjæld for den Tiendefrihed, som de have nydt, saa var det Samme tilbøielig ogsaa Tilfældet med Hartkornsfriheden; men desuagtet blev der dog indrømmet de Sædegaardseiere, der fik den mindste Erstatning, det 15-dobbelte Beløb, saa at jeg tror, at vi maatte selv da komme til en Erstatning, om end ikke saa høi som for enhver anden Tiendefrihed. Men det var et Gode, at vi da havde bestemte Exempler at holde os til fra tidligere Tider, som en Veiledning for, hvorledes vi kunde